

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej. — Oglasi po ceniku.

SOCIALIST

Izhaja vsak petek popoldne. Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo. Sedež uredništva in uprave Ljubljana, Vidovdanska cesta št. 2, pritličje.

Glasilo Socialistične Stranke Jugoslavije

Štev. 1.

V Ljubljani, dne 2. januarja 1925.

Leto III

K novemu letu.

Strašna brezposelnost, neznosna in grozna beda zaključuje staro leto. Človeški naravi pa je lastno, da upa na boljše čase in ravno ob Novem letu je najbolj živo to upanje.

Delavski razred v Jugoslaviji preživlja najhujšo dobo politične in socialne reakcije. Upostava absolutističnega režima, teptanje parlamentarne demokracije, dušenje osnovnih političnih svoboščin naj onemogoči zboljšanje delavčevega položaja in „konsolidira“ jugoslovansko državo.

V gospodarskem pogledu vlada popolen zastoj. Stroji in tovarnah počivajo, delavci pa zastoj čakajo na delo, zastoj na zaslužek. Zastoj gospodarskega življenja omogoča podjetnikom znižanje mezd in steklarstvo delavstvo se je tedne in tedne s stavko branilo obsežne redukcije že itak nezadostnih mezd.

Kako se bo delavstvo ubranilo popolnega propada in preteče katastrofe?

Potom boja, potem razrednega boja. In, z bojno parolo mora delavski razred stopiti v Novo leto. Če bo delavski razred vodil neizprosno borbo proti kapitalističnemu izkoriščanju, bo ob koncu leta lahko videl uspehe, lahko videl svojega razreda napredek.

Razredni boj pa bo mogel voditi delavski razred le v strnjenih strokovnih, političnih in gospodarskih organizacijah. Naj bo Novo leto zato posvečeno organizatoričnemu delu delavskega razreda. Naj konec leta pokaže porast organizacije, porast razredno borbenih organizacij.

Če bo delavski razred posvečal pažnjo dnevno se porajajočim vprašanjem, če bo delavski razred tudi v

Jugoslaviji postal nosilec napredka, nosilec svobode in nosilec boja proti politični in socialni reakciji, lepša in boljša bo njegova bilanca ob koncu leta.

Skupščinske volitve bomo imeli letošnje leto. Naj že ob teh volitvah pokaže delavski razred, da more preprečiti upostavitve diktature in naj delavski razred pokaže, da se proti njegovi volji ne bo uveljavljal absolutistični režim.

Socialist bo glasnik razrednega proletariata v Sloveniji. Tudi v Novem letu bo služil delavskim interesom, bo služil socialističnemu pokretu. Zato pa bo moral delavski razred zagotoviti njegovo izhajanje in delavcev naloga je, da bo postal dnevnik naš Socialist.

V Novem letu naj se izvede zavarovanje za onemoglost in starost. Kdo bi zanikal potrebo, da bo i delavec na starost zavarovan in da bo delavcu usojena lepša in boljša starost kot pa doslej. Vendar pa je že danes gotovo, da se bo izvedlo starostno zavarovanje le ob najhujšem boju delavskega razreda. Vsaj že danes odklanjajo delodajalci socialna bremena, vsaj že danes napovedujejo delodajalci boj delavskemu starostnemu zavarovanju.

In, če bo delavski razred uspel in dosegel v letošnjem letu svoje starostno zavarovanje, bo mogel letošnje leto zaključiti z gotovim uspehom.

Proti organiziranemu stremeljenju absolutističnih in reakcioniranih meščanskih strank naj postavi delavski razred organizirano fronto proletariata. To je voščilo k Novemu letu!

Jubilej borca v delavskem pokretu.

(Ob 60letnici rojstva s. Čobala Melhiorja).

Malo je sodrugov še med nami, ki so sodelovali v delavskem pokretu od vsega začetka, ker seza socialistični pokret na slovenskem ozemlju še v dobo pred letom 1870. Prvi označevalci socializma in razredne zavesti med našim delavstvom so bili tuji delavci, ki so zaradi preganjanja in prepojeni z duhom revolucionarnega socializma prihajali v naše kraje. Pa tudi med domačimi delavci smo imeli take, ki so šli v tujino ter se zopet

vračali domov in doma nadaljevali početo delo kot izšolani agitatorji.

Med te sodruge moramo nedvomno šteti našega sodruga Čobala Melhiorja.

Sodrug Čobal slavi danes 30. decembra 1924 svoj šestdeseti rojstni dan. Rojen je bil Čobal pred šestimi desetletji v Št. Pavlu pri Preboldu v Savinjski dolini kot sin malega posestnika. Oče mu je umrl že l. 1872. in dve leti pozneje, toraj komaj 10 let

star, je vstopil Čobal v tamkajšnjo predilnico, da je pomagal s svojim zaslužkom vzdrževati številno rodbino. Solo je obiskoval le pol leta; šola mu torej ni podala one podlage za poznejšo samoizobrazbo, ki smo je danes deležni vsi.

V predilnici je ostal Čobal štiri leta, to je do leta 1880. Tu pa se ga je lotila želja do potovanja. Najprej jo je mahnil v Ljubljano, misleč, da dobi v kratki ljubljanski predilnici delo. Ali dela ni bilo, zato se je vrnil zopet domov. Toda mladega Čobala srečamo že ob novem letu na poti v Gradec. Komaj 16 let stari dečko je praznoval svoj god dne 6. januarja 1881 v Gradcu. Pot pa ga je vodila v Leoben, kjer je dobil delo pri rudniku v Seegrabnu. In tako je postal naš predilničar Čobal — rudar, kar moramo smatrati kot jako važen dogodek za ves nadaljni razvoj mladega Čobala.

Tu je dobil naš mladi prijatelj prvi pouk o teoretičnih in praktičnih temeljih za bodoče delovanje v razrednem boju in za socializem. Tu je obiskoval šolo, predavanja in shode delavskega izobraževalnega društva ter se neumorno izobraževal s čitanjem in študiranjem socialistične literature, da se je čimbolj poglobil v socialne znanosti. O njem lahko z vso pravico trdimo, da se je izšolal in izobrazil iz svoje lastne volje in moči kot prvobornik v delavskem pokretu.

Leta 1886. je Čobal doslužil vojake. Dobil je delo v predilnici v Karlovcu na Hrvaškem, kjer so bile silno slabe delovne razmere. Na njegovo prigovarjanje je v 14 dneh nastala stavka in Čobal jo je moral popihati, da ga niso zalotili madžaronski pandurji. Iz Karlovca je šel zopet v Leoben ter vstopil v delo pri rudniku Münzbergen. Ob rudarskem štrajku leta 1889. pa je bil izgnan in poslan v domovinsko občino.

Nemirni Čobal pa ni imel obstanke. Zopet je šel na potovanje in sicer na Bavarsko, kjer je delal eno leto v Misbachu, pozneje pa zopet v Velenju kot rudar, kjer pa zopet ni ostal, marveč je odšel na gorenje Štajersko v Köflach na delo. Tla pa so mu postala kmalu vroča, pa je šel zopet na jug in sicer je nastopil delo pri rudniku v Pečovniku pri Celju (14 dni) ter moral takoj izstopiti, ko je zasnoval organizacijo.

Takrat so se v Köflachu pripravljali na ustanovitev rudarske stro-

kovne organizacije. Čobal se je za to misel z vso vnemo ogreval. Organizacija se je ustanovila in zaupniki so izvolili sodruga Čobala za tajnika rudarske organizacije za južne kraje. In bila je to srečna izvolitev. Čobal je naselil svoje tajništvo v Zagorju ob Savi ter razvil najživahnejšo agitacijo po spodnjem Štajerskem, Kranjskem in Primorskem. Organizacija se je krasno razvila, rudarji so postali pionirji delavskega gibanja ter dosegli ugled, vpliv in socialni položaj se jim je v teh letih trajno izboljševal.

Leta 1897. je ustanovil s. Čobal s svojimi prijatelji konsumno društvo v Zagorju, katerega voditelj je še danes.

V tem kratkem opisu je opisana pot našega Čobala, ne da bi posebej omenjali podrobno njegovo delovanje, njegovo trpljenje in preganjanje od strani oblasti in drugih nasprotnikov delavskega gibanja. Nemogoče je podrobno opisati njegovo delo, ker je delal povsod in vedno, v političnem, strokovnem in gospodarskem pokretu z izredno energijo, resnostjo in neomajno stoječ na stališču strankinih načel.

Jasno je, da je delavski pokret pri nas vedno prisrčno pozdravljali njegovo sodelovanje. V vseh važnih vprašanjih je pokret upošteval njegovo mnenje. Skoro ga ni v Sloveniji sodruga, ki ne bi poznala Čobala kot energičnega in značajnega sodelavca v borbi za pravice zatiranega delavskega razreda. Socialistični pokret mu je zaupal najvažnejše funkcije v pokretu in še danes ga vidimo kot takega na uglednih mestih. Tisoči delavcev, ki so z njim delali, ki ga spoštujejo kot svojega najboljšega prijatelja, mu izrekajo danes tem potom prisrčno zahvalo za njegovo nesebično požrtvovalnost s srčno željo, da ostane še dolga leta krepak in zdrav ter da bi s srčnim veseljem in zadoščenjem doživel trenutek, ko se naš delavski pokret konsolidira, ko postane zopet krepak, enoten, kakor želi tudi naš jubilar sam.

Sprejmi, dragi sodrug, naše pozdrave ob tej priliki kot izraz naše hvaležnosti in našega zaupanja vate, ki si s kremenito značajnostjo stal in delal vedno v naših vrstah, ter si pridobil neveljnih zaslug za proletarijat in njegov razredni boj!

LISTEK

Ig. Mihevc:

Pekoča vest.

Bil sem pri prijatelju na obisku. Ni sicer moja navada, da bi nadlegoval ljudi po stanovanjih, zlasti še ob slabem vremenu, ko se vsaka skrbna in natančna gospodinja boji, da bi razen članov družine še kdo drugi nosil cestno blato na bleščeci parket. So pač težave z obiski ob slabem vremenu, posebno pri ljudeh, ki „imajo radi čedno“. Prijatelj Francelj in njegova boljša polovica imata v stanovanju tudi parket, ljubita čistost in snažnost, a kar je glavno; obiskovalcev ne gledata postrani, tudi ob slabem vremenu ne. Ljudje so različni, zelo različni.

Pri Francelju sem naletel na neznanca, ki ga svoj živ dan še nikoli nisem videl. Bil je to srednjevelik človek črnih las, gladko obrit in dosti čedno oblečen. Prijatelj mi ga je

predstavil za Luciana Bertinija, mizararskega mojstra. Mož mi na prvi pogled ni ugajal, zato sem se prisiljeno prijazno poklonil in se zahvalil za to najnovejšo poznanstvo.

Luciano Bertini je postal takoj pozoren, ko je prijatelj pripomnil, da sem po poklicu žurnalist. Nenadoma sem dobil vtis, da se novi znanec nekako zmedeno in v zadregi izogiblje mojim pogledom. Vsakokrat, ko so se srečale najine oči, se je nervozno nasmehnil in videl sem, kako so mu zadržete ustnice v koticikih.

Prijatelj Francelj se je obrnil k meni, držeč v rokah kos obdelanega hrastovega lesa in dejal:

„Moja hčerka je včeraj prevrnila cvetlično stojalo in tako se je odlomila noga. Čudim se samo, kako se je to moglo zgoditi pri popolnoma novem, hrastovem stojalu.“

Vzel sem les v roke in se zasmejal.

„Čemu se smeješ?“ me je vprašal prijatelj.

„Črv.“ sem skoro zmagonosno vzkliknil.

V trdi hrastovi nogi je opravljala svoje delo lesna žuželka in na tistem mestu je bila noga odlomljena.

„Glej, glej, tega niti opazil nisem,“ je nekako poražen mrmral Francelj.

„Nekaj sem se spomnil,“ sem nadaljeval jaz. „Domislil sem se človeka, čigar vest je obremenjeval težak zločin. Mučil in umoril je nedolžno človeško žrtev, ki je poprej ni nikdar poznal. Najet, zapeljan in nahujkan je opravil krvno delo, pustil svojo žrtev na mestu zločina, se pomešal med množico in zbežal. Kakor ogromna skala se je zavalilo nekaj v njegovo dušo in ga preganjalo venomer. Njegove oči so bile od tedaj brez spanja, brez miru. Grizoč črv se je zajedel v njegovo srce, ključal in ruval ter izpodjedal cvetoče življenje, ki se je odražalo na zdravih moževih licih in v krepkih mišicah. Jokati je začel tolablškhpwyjšicah. Iskati je začel tolažbe v pijači,

v hrupni družbi, po zabavališčih — zaman. Črv je glodal dalje.

Pozno v noč, ali največkrat šele v zgodnjih jutranjih urah se je vračal ves izmučen domov.

„Kaj je s teboj, brat moj, v zadnjem času?“ je skrbela 20 letna sestra in ga plaho pogledovala.

„Pusti me, mir mi daj, ne vprašuj!“ se je vselej ob taki priliki surovo zadr nad njo.

Toda črv vesti je bil vztrajno in nemoteno na delu. Z grozovito silo ga je mučil in preganjal, dokler ga ni slednjič potisnil na kolena k priznanju. Razjedajoči črv nekoče vesti ga je zlomil.

Neko noč se je pozno vrnil domov, kakor navadno. Blodil je po medlo razsvetljenih ulicah in se izogibal vsakemu srečanju z ljudmi. To pot ni popival in se je sestra Anica začudila, ko je ugledala brata — treznega.

„Anica!“ jo je poklical. Prišla je in se vsedla k njemu. Globoko sklo-

Za politično svobodo.

Nacionalni blok, ki ga tvorijo radikalni in demokrati, je zahteval razpust redno izvoljene narodne skupščine. Kralj kot drug ustavni faktor je tej zahtevi ugodil, češ, da naj ljudstvo z novimi volitvami dokumentira in pokaže svojo voljo, izpriča svoje mišljenje in naziranje.

Razpust jugoslovanskega parlamenta je bil akt nasilja, akt neopravičljivega postopanja in nobeno izgovarjanje ni moglo izbrisati dejstva, da je po nacionalnem bloku predstavljena manjšina težko kršila osnovo parlamentarne demokracije.

Po razpustu parlamenta je prešla vsa oblast v državi na stranki manjšine, ki naj izvedeta volitve in potom volitev ugotovita ljudsko voljo.

Delavski razred, ki ga predstavlja socialistična stranka Jugoslavije, je proti nasilnemu razpustu parlamenta najodločnejše protestiral. Vsaj je ravno razredni proletariat edini branitelj parlamentarne demokracije, zavedajoč se, da je le s popolno in vsestransko demokracijo zajamčen gospodarski socialni in kulturni družabni napredek.

Proti razpustu parlamenta pa je protestiral delavski razred tudi vsled tega, ker je vedel, da je z razpustom parlamenta težko in resno ogrožena politična svoboda delovnega ljudstva.

In res. Nasilni, teroristični režim hoče, da bo ljudstvo odobrilo njegov politični pravec. Nasilni, teroristični režim pa noče, da bi v državi obveljala suverena narodova volja. Zato naj se izvedejo volitve v znamenju zabrane volivne pravice širokim narodovim plastem.

Ministrski svet je sklenil, da se razpustita Hrvatska republikanska seljačka stranka in Neodvisna delavska stranka Jugoslavije ter razveljavijo vse po njih vložene kandidatne liste. S ponarejenimi, prav za ta namen prirejenimi dokumenti opravičuje ministrski svet razpust Radičeve stranke.

Poglejmo par let nazaj! Radičeva politična taktika je obstajala skozi leta v popolni parlamentarni abstinenici. Takrat so ravno radikalni in sa-

mostojni demokrati pošiljali svoje stalne emisarje v Zagreb, da pripeljejo Radiča in poslance njegove stranke v belgrajski parlament. Takrat so obečali in zatrjevali, da gre za to, da uveljavi Radič na parlamentarnem torišču svoje stranke politični koncept. Ko pa je poslala republikanska stranka svoje poslance v parlament, so zopet radikalni in demokrati onemogočili, da bi uveljavil Radič v ustavni obliki svoje politične smerne.

Politično naziranje državljanov se izraža v političnih strankah. Zato pomeni razpust Radičeve stranke in Neodvisne delavske stranke nasilno eliminiranje velikega dela državljanov iz političnega življenja.

Ni naša stvar, kako bo prestala jugoslovanska država to težko državno krizo. Vemo tudi, da je Radičeva stranka nosilec malomeščanskega, konservativnega in reakcionarnega političnega, gospodarskega in socialnega naziranja.

Dosledni pa svojemu načelnemu stališču vidimo v razpustu obeh strank akt brezprimerne absolutizma in atentat na osnovne državljanske svoboščine.

Zato je o nasilnem razpustu Radičeve stranke razpravljalo tudi strankino načelstvo in sklenilo nastopni protest:

Skupna konferenca načelstva in delegatov kralj. organizacij SSJ v Sloveniji izjavlja svoje orgočenje nad zopetno vporabo zakona o zaščiti države proti HRSS in NDS in politično persekucijo, ki jo je vlada uvedla zoper vse svoje politične nasprotnike. Dvojni zločin je tako postopanje ob času volilnega boja, ker poskuša falzificirati svobodni izraz ljudske volje. Le največja politična svoboda in popolna demokracija zamore ozdraviti nezdrave politične razmere v državi, nikakor pa ne politična reakcija sedanjega režima.

Proč z zakonom o zaščiti države!
Doli s politično reakcijo!

Živela politična svoboda in demokracija!

V zadnjem trenutku!

(Se en predlog za sporazum.)

Na naš predlog za sporazum z „Naprejevo“ skupino smo dobili odgovor. Ta odgovor je tako ponižujoč diktat za našo stranko, da ga za enkrat ne moremo objaviti, ker bi v naših vrstah vzbudil tak val orgočenja, ki bi preprečil vsako nadaljno delo za sporazum s to skupino.

V tem diktatu nam sporočajo, da bodo vložili **svojo listo**; vse tri nosilce list postavijo oni, tako tudi vse važnejše srece, milostno nam pa prepuščajo, da imenujemo mi kandidate v nekaterih najje manj važnih srezih, za katere najbrže niso mogli najti kandidatov.

njen, prepaden in ves bled v obraz je spregovoril.

„Anica, ne morem več tako živeti. Zločinec, morilec sem!“

Dekle je zakričalo.

„Molči in poslušaj me!“ je prosil nesrečnež. „Najeli so me, ukazali so mi, naj ga umorim. Še sedaj ga vidim, kako je prosil milosti in me rotil, naj se usmilim njegovih otrok in žene... Toda v tistem trenutku je zamrlo v meni poslednje človeško čustvo in pred očmi mi je le bdel samo neizprosni ukaz. Hladnokrvno sem potegnil samokres in po njem je bilo. Nihče do danes ni zvedel, kdo je morilec. Iskali so ga vsepovsod, razen pri meni. Mene pa je od takrat davila pekoča vest in moral sem se nekemu izpovedati. Izpovedal sem se tebi, o sestra in sedaj me sodi!“

„Strašno! Javi se sodišču, da popraviš krivico!“, je svetovala sestra.

„Bojim se,“ je odvrnil in se stresel.

Od takrat mu sestra ni mogla več pogledati v oči.

Motite se, če mislite, da so nam vsaj v teh srezih prepustili svobodno izbiro kandidatov.

O, ne!

Oni so zbrali 33 imen sodrugov, o katerih mislijo, da so člani naših organizacij in mi smemo samo izmed teh vzeti toliko, kolikor je potrebno, da spopolnimo njihovo listo.

Oni dobro vedo, da smo mi prepustili popolno svobodo našim organizacijam, da postavijo v svojih srezih kandidate po lastni volji. Še več, pooblastili smo jih še celo, da naj povabijo k sodelovanju tudi organizacije „Naprejeve“ skupine in naj z

„Bojim se ga,“ je dejala teti, ko jo je v nedeljo obiskala in ji zaupala na samem vso bratovo izpoved.

Teta ji je bila dobra, stara ženica, ki še nikoli ni zamolčala nobene skrivnosti.

In tako se je zgodilo, da je slednjič našel zločinec svoj mir v ozki jetniški celici, kjer je dolgo vrsto let delal ostro pokoro za svoj zločin. Črv vesti ga je zlomil in pritisnil k priznanju.

Luciano Bertini je stal ves bled in poslušal. Slednjič se je z naglo kretljivo obrnil in začel ogledovati zlomljeno nogo od cvetličnega stojala.

„Napravil bom novo nogo, da, popolnoma novo, a to vrzite v ogenj,“ je jecljal in se naglo poslovil.

„Čuden človek,“ je pripomnil prijatelj.

Jaz sem molčal.

Naslednje jutro pa so časopisi prinesli veliko senzacijo. Politični morilec Luciano Bertini se je javil sodišču in priznal, da je pred meseci ustrelil komunista Fernanda Capabiacha.

njimi skupno postavijo kandidate, kakršne pač žele. Mi smo pa javno obljubili, da bomo potrdili vse, kar bodo organizacije sklenile, pa naj pripada kandidat katerikoli skupini.

To so organizacije tudi storile in mi imamo celo vrsto predlogov za razne kandidate, ki so jih srezke konference izvolile. Pripominjamo, da je mnogo teh kandidatov iz vrst Naprejeve skupine.

Diktat, ki smo ga dobili, pa zahteva, naj vse te sklepe organizacij postavimo na glavo, in naj imenujemo kandidate take, ki uživajo milost načelstva „Naprejeve“ skupine.

Na koncu diktata pa še pristavljajo, da je vsako nadaljno pogajanje izključeno, ker njihov kongres ni nikogar poveril s to nalogo. (Več delegatov iz kongresa nam je pa poročalo, da je načelstvo poverjeno z nadaljnim delom za sporazum?)

Kri nam je vrela, ko smo čitali ta pamflet. Vendar je edinstveni nastop tako eminentne važnosti za proletariat, da je naša oblastna konferenca, ki se je vršila preteklo nedeljo v Celju sklenila še v zadnjem trenutku preprečiti cepljenje delavskih moči. Zato je soglasno sklenila, naj se odpošlje še en predlog, ki je tako pravičen, tako pošten in tako zmeren, da ga nihče ne more odkloniti.

Ta predlog se glasi:

Ljubljana, dne 29. decembra 1924.
Opr. št. 345/24.-1.

Pokrajinskemu tajništvu SSJ in KDZ

▼

Ljubljani.

Sodrug!

Na našo ponudbo za bratski sporazum ste nam poslali odklonilni odgovor. Vi nočete sporazuma, temveč hočete usiliti svoj diktat vsem našim in ogromni večini Vaših organizacij.

Sporočamo Vam, da bomo kljub Vašemu odporu delovali na tem, da se uveljavi resolucija konferenc sodrugov iz Šoštanjja, Črne, Trbovelj, Hrastnika, Celja in ljubljanske konference, za katero se je izjavila tudi ogromna večina Vašega članstva.

Ako pa v zadnjem trenutku vendar spregledate, da je edinstven pokret več, kakor pa strankarski

ali osebni egoizem, potem Vas prosimo, da nam odgovorite:

Ali ste pripravljeni sestaviti skupno kandidatno listo s sodelovanjem načelstva naših in Vaših organizacij na sledeči platformi:

1. Takoj po volitvah se pristopi k ureditvi enotne politične stranke v Sloveniji, ki naj bo sestaven del Socialistične stranke Jugoslavije na podlagi njenega programa in statuta.

2. Najkasneje v dveh mesecih po volitvah se skliče skupni pokrajinski kongres naših in Vaših organizacij, ki naj sprejme skupni pravilnik in uredi vsa druga organizacijska in taktična vprašanja. Na kongresu ima vsak delegat toliko glasov, kolikor zastopa rednih članov, ki so poravnali prispevke v zadnjih treh mesecih pred sklicanjem kongresa.

3. Srezke kandidate predlagajo obojne organizacije dotičnega sreza. V srezih, kjer ni organizacij se postavijo kandidati sporazumno med obema načelstvom. Nosilec list se določi sporazumno med obema načelstvi. Nosilce liste se določi sporazumno na podlagi številčne moči organizacij in po želji večine članstva dotičnega volivnega okrožja.

4. Volivne stroške poravnava vsaka stranka polovico.

Ako ste pripravljeni na podlagi teh naših konkretnih predlogov se sporazumeti z nami, prosimo jasnega in nedvomičivega, pritrilnega ali odklonilnega odgovora, najkasneje do 31. decembra 1924 do osme ure zvečer v tajništvo SSJ v Ljubljani, Vidovdanska cesta št. 2.

Sodružni pozdrav

Pokrajinsko načelstvo Socialistične stranke Jugoslavije za Slovenijo.

V tem pismu smo dosegli višek naše popustljivosti. Večjih žrtev ne more zahtevati od nas noben pošten proletarec. Če dobimo tudi še sedaj odklonilen odgovor, potem ima pa proletariat Slovenije še eno sredstvo:

da z volivno krogljico odloči ali je za sporazum ali za bratomorni boj!

Tedenske vesti.

Politični položaj.

Državniški govori so se že pričeli. Korošec je govoril v Ljubljani o Slovenstvu, Davidovič v Beogradu o sporazumaškem jugoslovanstvu in Pribičević v Zagrebu o batinaškem nazadnjaštvu.

Radič pošilja nepisanim seljaškim pristašem pismene evangelije čovječanstva in mirotvornosti, Pašič pa obeta svinčenih kroglic pa tudi dobre zarade za sve i svašta.

Za izpremembo pripravljajo tudi poroke, ženitve; bolgarski Boris naj snubi rumunsko princezo. Cankov, ki je strašil nedavno v Beogradu si bo zaslužil mešetarino, bo dobil svoj „Kuppelpelz“. Zato pa je treba protiboljševiškega bloka, ker se lepše in cenejše ustvarjajo z ženitvami federacije. Tu felix Rumunia nube!

Asimilacija. Ko se je sprehajal dr. Zerjav v avtomobilu po Zagrebu, je videl nad trgovinami in obrtnimi lokali slovenske napise. Eto ti, vsi smo en narod. Eto ti asimilacija. Ko pa je hodil ljubljčan po zagrebških ulicah, je videl tudi take napise, Löbel, Rosenblut, Kanalgüterbestandteil, Morgenstern. Pa je vzkliknil: Eto, Srbi Hrvati, Slovenci in čifuti smo že en narod!

Kandidatne liste. Kandidatne liste sestavljajo, pa zaveznikov iščejo. Samostojni demokrati bodo kandidirali pod firmo nacionalnega bloka, seveda brez samostojnih kmetov, brez narodnih socialistov in brez radikalov. Na Štajerskem so se uprli radikalni, v Ljubljani so odpovedali Ravniharjevci, na Kranjskem pa so potegnili Zupaniča. Kljub temu napoveduje „Jutro“ enotno fronto nacionalnega bloka! Samostojni kmeti so dobro potegnili narodne socialiste. Na-

rodni socialisti so sklenili skupen nastop s samostojneži, samostojneži pa so postavili lastno listo in dovolili narodnim socialistom, da jih volijo. Razočaranje torej veliko in vsestransko. Bojimo se, da bo ostal tajinstveni morilec deklet, o katerem „Nova Pravda“ tri leta piše, res tajinstven in ne bodo čitatelji zvedeli njegovega konca.

Kraljevo potovanje v Pariz. Ko so pripravljali proti Radičevcem obznano, je težko obolev kraljev sorodnik Arzen. Zato je kralj odotoval v Pariz in vso oblast je dobil ministrski svet v roke. Ker se je obznana izjalovila, se bo kralj vrnil še pred pravoslavni prazniki domov. Tudi princ Arzen je ozdravel.

Iz uredništva: Dosedanji urednik je odložil svoje mesto. Sodrug se opozarja, da pošiljajo vse dopise fe na naslov: Uredništvo Socialista, Ljubljana, Vidovdanska cesta 2.

Dobro pripravljajo volitve. Za narodno edinstvo, za monarhijo, za radikalijo in demokrate agitirajo tudi tako-le: Uradniki imajo pravico do izplačila razlik med starimi in novimi plačami. Vlečejo jih že celo leto in celo uradniki izpregledujejo nesramno in brezvestno foparijo. Zato razpravljajo pred volitvami o tej razliki tudi ministrski svet kot vrhovna volivna pisarna nacionalnega bloka in sklene: Denarja uradnikom seveda ne bomo dali. Dali pa jim bomo nove „žavbe“ potrpljenja in upanja. Finančni minister naj prouči to vprašanje. In res. Takoj prihodnje jutro je že začel Stojadinovič študirati, proučavati... Precej enaka je z invalidi. Za

invalide pa je denar, treba je le še pravilnika. Ta pravilnik pa naj prouči minister za socialno politiko. Ko bo minister to proučil, bodo ravno volitve... Tak švindler pa sme uganjati tudi nižja volivna inštanca. Srežki kandidati smejo tudi uporabljati ta način. Zato je radikalčič Zupanič telegrafično in to direktno pri samem Pašiču interveniral za železničarje, katerim se je zgodila pri prevodbi krivica. Zupanič, ki ve o železnicah le to, da teče po „glajzu“ in se kadi. No, in naša gerentska trojica, tudi ta razume svoj posel. O Božiču so izplačali magistratnim uradnikom po previdnosti in Likozarjevi previdarnosti nekaj nabavnih prispevkov. Obljubili pa so, da bodo v marcu še dali denarja. Seveda, če bodo volitve dobro izpadle. Tako se kuje narodno edinstvo, tako se utrjuje radikalni in demokratični programi. Ja, ja, vso armado nacionalnega bloka drži ideja edinstva pokonci.

Tudi socialno zavarovanje naj služi za volitve. Kakor je sporočilo „Jutro“, je odredil minister za socialno politiko dr. Gjurčič, da se znižajo prispevki za nezgodno zavarovanje od 6 na 5 odstotkov. Vemo eno: višina prispevkov se preračunava po matematičnih računih. Vemo dalje: da matematični računi ne dopuščajo znižanja in vsakršno znižanje prispevkov pomenja katastrofalno ožrožanje celotnega socialnega zavarovanja. Sedaj znižujejo prispevke za nezgodno zavarovanje. Kdo bo potem odredil predpis prispevkov za starostno zavarovanje? Rudarji so dobili božično darilo s pravilnikom o bratovskih skladnicah, ki bo prihranil Trboveljski družbi težke milijone. Ostalo delavstvo je dobilo sedaj za novo leto znižanje nezgodnih prispevkov, ki pomeni obenem propast delavskega nezgodnega zavarovanja. Tako se dela pri nas socialna politika pod Narodnim blokom.

Kandidat Naprejeve skupine za Radovljški in Kranjski srez. „Naprejev kongres“ je imenoval kandidata za oba gorenjska sreza soodr. Martina Noča iz Koroške Bele.

Mi tega sodruga dobro poznamo in vemo, da je časti vreden mož, kakršnih pomanjkuje v delavskih vrstah. Zato ne verujemo, da bo dal svoje pošteno ime na listo onih ljudi, ki ne uvidijo potrebe bratskega sporazuma. Ne verujemo, da bi šel z onimi, ki bodo z njegovim poštenim imenom razdvajali in zastrupljivali delavske vrste, ker vemo, da se cel čas vneto zavzema za pošten sporazum.

Naj vé še to, da ga je klika, grdo izigrala napram delavstvu v Kranjskem srezu. V tem srezu imamo mi tri organizacije: v Križah, Kovorju in Tržiču. Razmeroma so te organizacije zelo močne. Naprejevci nimajo v tem srezu nobene organizacije. Zato bi bilo pošteno, da postavijo kandidata za Radovljški srez Naprejeve organizacije in za Kranjski srez pa naše.

Naše organizacije nimajo nič proti sodrugu Noču, ali vsak proletarec nam bo priznal, da so tudi delavci v Kranjskem srezu toliko vredni, da se jih vsaj vpraša za njihovo mnenje!

Ker vemo, da soodr. Noč ne želi bratomornega boja, smo napisali to vrstico, da bo vedel, kdo se igra z njegovim poštenim imenom.

Polomija Prepeluhovega republikanstva v Zagorju. Za nedeljo, dne 21. t. m. je naznanil Prepeluh z velikimi lepaki volilni shod na Lokah pri kmetu Osredkariu. Na shod je zvalil okoli 100 ljudi raznega političnega mišljenja, med njimi tudi nekaj socialistov. Komunisti so pripeljali s seboj tudi svojo kolovodjo Jako Žorgo. Gospod Prepeluh ni povedal ničesar posebnega, hvalil je samo Radiča kot največjega politika v Jugoslaviji. V svojem govoru je popolnoma molčal o socialistih, ker je videl med zborovalci tudi Čobala. Ko je končal, je bilo popolnoma vse tiho, čeravno je pozivljaj zborovalce, da naj zavpijejo Radiču „živijo“ in vzklikujejo njegovi federativni republikli. Odziva pa ni bilo. Za njim je govoril Jaka Žorga, ki je bral levite Prepe-

luhu, ker se ni hotel združiti s komunisti. Žorga se je obdregnil tudi ob Macdonalda v Angliji. Govoril je pač tako, kakor znajo vedno komunisti. Za njim pa je dobil besedo sodrug Čobal, ki je orisal najprej politično delovanje meščanskih strank. Meščanske stranke so krive vse te mižerije, ker se samo tepejo, katera bi bila pri koritu. Po volitvah pa se za volivce prav nič ne zmenijo in prav ničesar praktičnega ne delajo. Med te stranke spada tudi Radičeva stranka. Zadnje tri mesece je tudi ta stranka pokazala, da ni nič boljša. Poleg tega pa je Radič sicer genij v demagogiji, za praktično delo pa je popolnoma nesposoben. Albin Prepeluh si je končno izbral stranko, ki je vredna njega, on pa Radičeve demagogije. Čobal je naštel Prepeluhu vse njegove skoke sem in tja od l. 1917., ko je prešel med nasprotnike pravega socializma in vstopil v družbo Lemeža in take vrste ljudi zato, da so lahko uganjali jugoslovanski nacionalizem. Povedal je tudi Čobal, kako je pohitel Prepeluh zopet nazaj v socialistično stranko, zato, da je postal poverjenik za socialno politiko. Leta 1920. pa je zopet pobegnil iz socialistične stranke, ker mu ni dala mandata oziroma sigurnega volilnega okraja. Družil se je kasneje s klerikalci, ker pa tudi tam ni bilo stolčka, kakršnega si Prepeluh še vedno želi, se je ponudil Radiču. Tukaj pričakuje Prepeluh zaželjenega mandata. Čobal je dejal, da je Prepeluh političen verižnik, ki mu ni najti enakega političnega neznačajneža. Zato morajo volivci pokazati, da za take neznačajneže med slovenskim narodom ni prostora. Za te besede je žel velikanski aplavz. Prepeluhu pa se je obesila glava skoro pod mizo. Čobal je opozoril volivce, da naj skrbijo, da se razvije enotna socialistična delavska stranka, ker le takrat lahko pričakujemo uspeha in napravijo konec takim političnim verižnikom, kakor je Prepeluh. Ko je dobil zopet Prepeluh malo okrepcanja in korajže, je skušal odgovoriti Čobalu. Povedal pa je le na smeh zborovalcev, da je Čobal med vojno jedel tudi bel kruh in da je včasih pri mezdni obravnavah popustil. Drugega seveda ni vedel ničesar povedati, ker se Čobalu ne da ničesar očitati. Nato pa je Čobal pripomnil: bel kruh smo jedli včasih pri konzumu ne samo jaz, ampak tudi drugi člani. Tudi pri mezdni obravnavah sem moral tu in tam popustiti. Napravil pa ni nikoli dejani, ki bi bile v škodo delavstva. Prav je, ker je Prepeluh govoril ravno o stvarkah in mezdni gibanjih. Pozabil je namreč povedati, da je Prepeluh kot vladni mož enkrat brzojavil v Trbovlje in Zagorje, da bo vlada zaprla celo vrsto ljudi. To je bil sklep tiste druge narodne vlade, v kateri je sedel Prepeluh. Pri teh besedah pa se je povescila glava g. Prepeluhu do trebuha in s povešeno glavo je odšel na postajo. Druge nesreče ni bilo.

Delavsko pevsko društvo „Naprejev“ v Celju naznanja vsem svojim podpornim članom, da se vrši v nedeljo, dne 11. januarja 1925 ob 3. uri popoldne redni letni občni zbor.

Dnevni red: 1. Poročilo funkcionarjev. 2. Volitev novega odbora. 3. Razno in eventualni sklepi. Zborovanje se vrši v gostilniških prostorih „Zeleni travnik“. Ako ne bo ob določeni uri polovica članov, se vrši pol ure pozneje obč. zborovanje ob vsakem številu članstva. Odbor.

TISKOVNI IN VOLIVNI SKLAD.	
Dosedaj nabranih	9553.40 Din
Potom žrtev k zmagi	125.— „
s. Škerlj Pavel, Rožna dolina, na blok št. 162	50.— „
s. Kopač Josip, Rožna dolina, na blok št. 154	50.— „
s. Peterca Andrej, Vič, na blok št. 25	50.— „
Umek Martin iz Globokega	5.50 „
Skupaj	9833.90 Din

Izdajatelj: Oblastni odbor SSJ za Slovenijo.
Odgovorni urednik: France Vidmar.
Tisk J. Blasnika nasled. v Ljubljani.

**Srečno in veselo
Novo leto 1925**
želi cenjenim naročnikom in bralcem
Uredništvo in uprava.

Srečno in veselo novo leto
želi in se priporoča restavracija pri „ROŽI“
SCHMIDT AMALIJA, restavraterka.

Srečno in veselo novo leto želi
Restavracija pri št. 6. Ljubljana.

Srečno in veselo novo leto želi
Gostilna pri Fajmoštru
I. Schrey, gostilničarka.

Srečno in veselo novo leto želi
Restavracija pri „Levu“
IVAN in ROŽA HERCOG, lastnika.

Srečno in veselo novo leto žele
p. t. občinstvu
člani „Jugometalije“
R. Z. Z. O. Z.

Srečno in veselo novo leto želi
ŽARGI IGNAC, trgovina
V LJUBLJANI, Sv. Petra cesta.

Srečno in veselo novo leto
želi in se priporoča
SORLIČ M., trgovec in gostilničar.

Srečno novo leto 1925
želi
uprava hotela „SLON“ kavarna in kopališče.

Srečno in veselo novo leto
želi in se priporoča za obilen obisk
kavarna in restavracija „LEON“, Kolodvorska ulica
Leon in Fani Pogačnik.

Srečno in veselo novo leto
želi vsem svojim cenjenim gostom, prijateljem in znancem
JOSIP in LEOPOLDINA MASTNAK,
restavrater hotela „SLON“ v Ljubljani.

Srečno in veselo novo leto
želi in se priporoča
hotel in restavracija „GLOYD“, Ljubljana, Sv. Petra cesta
Tauzes Marija, lastnica.

Srečno in veselo novo leto
želi
restavracija „GLAVNI KOLODVOR“ v Ljubljani.
Matija Dolničar, restavrater.

Srečno in veselo novo leto
želita
PETER in JOSIPINA KOŠAK
restavracija pri „Košaku“

Srečno in veselo novo leto
želi
ZADRUŽNA BANKA v Ljubljani.

Srečno in veselo novo leto
želi
Društvo za prodajo „SINGER“ šivalnih strojev
BOURNE & COMP.

Srečno in veselo novo leto
želi
FRANC BAR. trgovina pisalnih strojev.

Srečno in veselo novo leto
želi
IVAN JAX in sin, Ljubljana.

Srečno in veselo novo leto
želi
SPLOŠNO KREDITNO DRUŠTVO v Ljubljani.

Srečno in veselo novo leto
želita
vsem cenjenim odjemalcem in obiskovalcem
Jakob in Malči Zalaznik
pekarna — slaščičarna — kavarna.

Vsem zadrušnikom in zadrugaricam
želi
veselo novo leto
Konzumno društvo za Slovenijo.

Prva delavska pekarna
želi
svojim cenjenim odjemalcem
veselo novo leto.

Dve zidani hiši ➔ ➔
z večjim posestvom
za 100 dinarjev

dobil bo lastnik naše srečke, katerega bo zadel žreb.
Srečke razpošilja **Prostovoljno gasilno društvo v Strnišču pri Ptujju**, proti vpošiljatvi zneska za srečko, ter Din 3.— za priporočeno pošiljatev.

IVAN JAX IN SIN
Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 2.
Najboljši šivalni in pletilni stroji.
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. Vezenje poučuje brezplačno. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. 10 letna garancija. Pisalne stroje Adler in Urania. Kolesa iz prvih tovarn: Dürkopp, Styria, Waffner, Kayser.

Čitajte in razširjajte tednik „Socialist“!

Priporočamo vsem gospodinjam
„ADRIJA“
ječmenovo ljudsko kavo, dvojno sladno rženo „Meta“, dvojno sladno ječmenovo „Sidro“ kavo.
Zahtevajte jo povsod!

Kroje po najnovejši modi, poljubne za dame in gospode razpošilja

Knafelj Alojzij
učitelj krojaštva
Ljubljana, Križevniška ul. 2.

Zahtevajte povsod
„JADRAN“
terpentínovo čistilo za čevlje, ker je najboljše.
Ako čistite čevlje edino le z »Jadran« kremo, si prihranite mnogo denarja. Vaši čevlji ne razpokajo, ostanejo mehki in trpežni.

Cognac Medicinal Liquer, triple séc slivovka, brinjevec, tropinovec, rum itd.
po najnižjih dnevni cenah

„ALKO“
veletrgovina žganja družba z omejeno zavezo
Ljubljana — Kolizej.

Vsem našim cenjenim odjemalcem želim
srečno in veselo novo leto
Kolinska cikorija

Srečno in veselo novo leto želi
KAVARNA „EMONA“
JAN FIALA, kavarnar in restavrater.

Srečno in veselo novo leto
vsem cenjenim naročnikom
želi
Tone Malgaj
pleskar, sobo-črkoslikar
Ljubljana, Kolodvorska ulica 6

Srečno in veselo novo leto želi
Pristou & Bricelj
Aleksandrova cesta 1 Ljubljana Šelenburgova ulica 6
Telefon šte. 908 Ustanovljeno 1903
Prvi in najstarejši specialni, artistični atelije za črkoslikarstvo na steklo, kovine, les, platno itd. — Izvršitev točna, okusna in precizna v najmodernejšem žanru. — Specialista v izvrševanju napisnih firm in slikanja grbov po predpisih.

Veletrgovina usnja
Brata Moškovič, Ljubljana
priporoča svojo veliko zalogo tu- in inozemskih izdelkov po najnižjih cenah. Ustanovljeno l. 1888

En gros Letna trikotaža, nogavice, galanterija in drobnina **En gros**
Gaspari & Fanningner
Maribor, Aleksandrova cesta šte. 48

ČAJNA ROČKA
„popolna“
ZATO V VPORABI NAJCENEJŠI IN OBENEM NAJFINEJŠI

SIEGEL & DRUG
d. z o. z.

tkalnica platnenega in bombažnega blaga
Ljubljana, Dunajska cest. 31
Svitavy
(Č. S. R.)
Wien
(Nem. Avstr.)